

Rapport från Luftvårdsdagen 2020-11-24, arrangerad av Kalmar läns luftvårdsförbund

Helen Rasmusson, Kalmar kommun:

Miljömål lufta ska vara ren, inte skada etc. 7600 förtida dödsfall/år, astma, korrosion

Mest från trafiken (här iaf), stoft, NO_x, kolväten, ozon, sakta nedgång

Miljökvalitetsnormerna: PM₁₀ = max 50 µg/m³ max 35 dygn / år, NO_x = max 28 µg/m³ ...?

Hur mäter vi... Ny mätstation snart igång ist f gamla brandstationen

Åtgärder: Trafikminskning, dubbförbud, mindre halkbekämpning, rätt vedeldning, reducerade industriutsläpp, lagändringar

Ivar Karlsson, Centralens resebutik (Årets luftvärnare):

År 2000 nästan nedläggning pga centralisering av SJ resebyråerna. Ivar insåg järnvägens (Jvg) framtid, och har kunskap om Jvg-nätet i Europa. Chalmers-studie: EN flygresor ger lika CO₂-utsläpp som 40.000 tågresor!

Mer eldriven Jvg i Sverige jmf m utlandet, men Jvg har ojusta konkurrensvillkor pga höga avgifter jmf m vägarna, och flygbränslet skattefritt (sedan 1944!).

Ivar m.fl. vill hjälpa oss att hitta rätt Jvg-transporter. Tror att inrikes affärsresandet ökar, men utrikes ökar. Privatresandet ökar både in- och utrikes.

Annika Larsson Ahlstedt, Södra:

"Once more" = storskalig process under utveckling, för ökad återanvändning av textil-avfall.

BARA 1 % av textilavfallet återanvänds, vi borde kunna återanvända betydligt mer.

De 99 % blir att EN sopbil med textilavfall töms varje sekund i havet eller bränns eller läggs på deponi, EU säger att från 2025 får inte textilerna hamna på deponi!

Av avfallet är ca 2/3 är syntetiska fibrer (från olja) som fortfarande bränns, resten mest bomull. Det senare rivs sönder (än så länge bara vitt), och blandas med träfibrer, ger nya cellulosa-fibrer. I denna dissolving-massa är f.n. återvunnen andel 3 %, men avses kunna ökas till 50 %. Massan anses inte ha sämre kvalitet än icke återvunnen ("ursprunglig").

Problem: Logistik, sortering + få med textilföretagen.

Martin Hedberg, f. d. SMHI, nu fristående meteorolog och "klimatproblem-varnare":

Första avdelningen (timmen)

Kommentar på föreg. talare: Vi uppmanas f.n. övergå till cirkulär ekonomi, men det räcker inte, målet måste bli regenerativ ekonomi, att vi skall öka resurserna / värdena.

Vi har nu ökat jordens medeltemp med drygt en grad. Shell och Exxon tog fram prognoser som redan 1982 sade detta, men ignorerades/motverkades publicitet. Extrema värmesituationer idag 100 X vanligare än då, och vanligare än extrem kyla.

Nu oftare bränder i Ryssland och översvämningar i Pakistan m.fl. länder där nere. Sådana är värre än blåsten, effekten långvarigare, och ger utsläpp av gifter.

Orkanerna flera, starkare och mer långvariga. Tropiska cykloner ökar pga 2-3° varmare vatten, accelereras av att reflektionen pga jordytan har minskat.

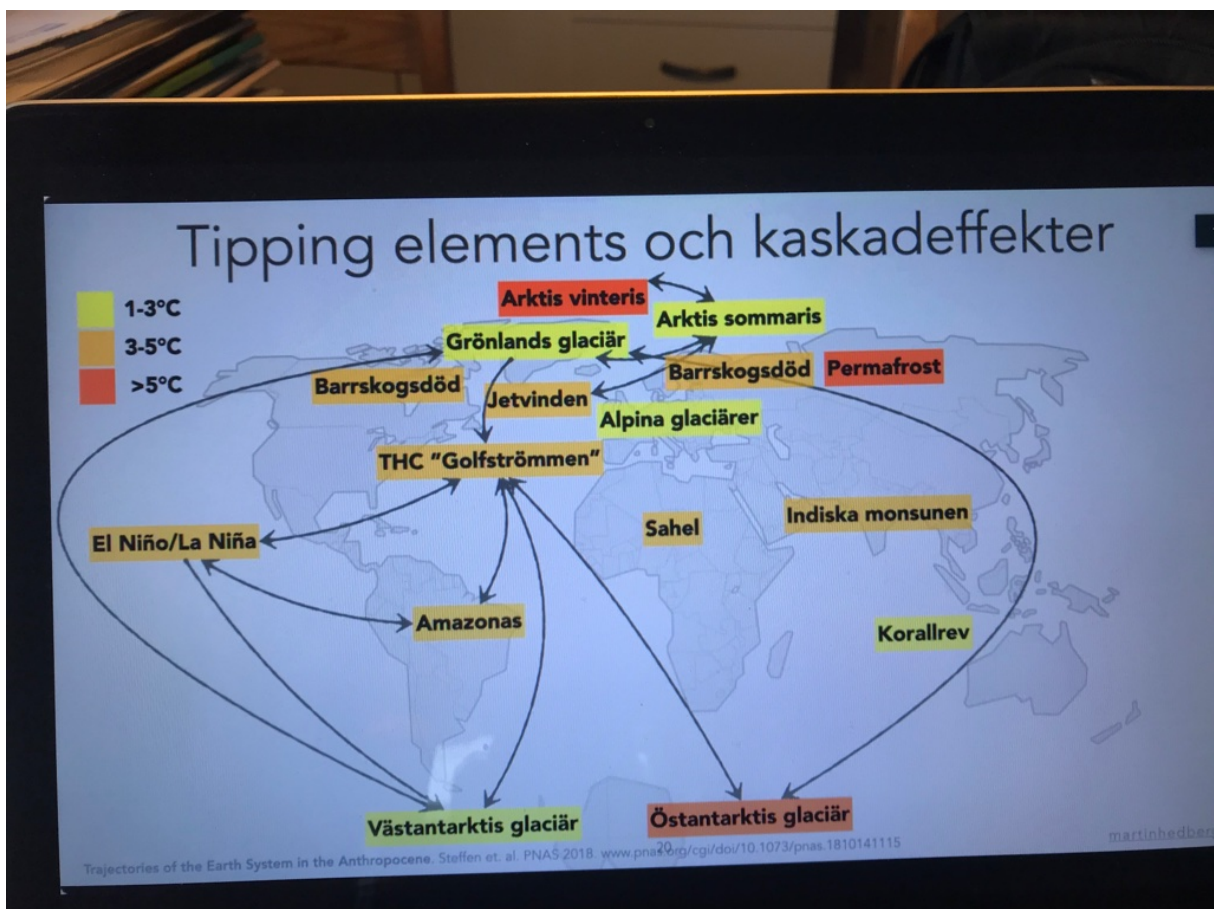
Den "vanliga"/tidigare växlingen i väderläge blir alltmer konstant läge, "låsning" pga temp-skillnad mellan ekvatorn och polerna har minskat → de höga jetströmmarna som normalt svänger upp och ner på ung. våra breddgrader flyttar sig inte, vilket låser fast låg- och högtrycken vid de stora bergskedjorna.

Permafrosten tinas upp, se DN i söndags (6/12).

Bränderna i Sverige tog 25 000 ha, ≈ 0.5 % av skogen.

Bland annat den berömda borrhärnan "Vostok ice core" (400 000 år bakåt) visar att istider varit det dominerande, inte icke-istider. Före senaste istiden, för 125 000 år sedan var det varmare än nu, men då var det 6-9 meter högre hav. Men vi har tillfört mer CO₂ än skillnaden mellan istid och värmeperioder.

Självförstärkande återkopplingar ger alarmerande kaskadeffekter, t.ex. Havstemp stiger → mer CO₂ till luften och permafrosten minskar → mer metan-gas (CH₄) → ökar tempen, ffa i haven → isen smälter → det ersättande vattnet minskar jordens reflektion av ljustinstrålning → ökar tempen. Bilden visar interaktion mellan de enskilda fenomenen, och därmed förstärkningar, kommer att ge stora massvandringar av människor.

De flesta exempel på föreslaget storskaligt manipulerande med CO₂-lagring, strålningsutestängande m.m. ("geoengineering") är orimliga fantasier! Möjligen återbeskogning och "biokol" (pyrolys av organiskt material (som i kolmilor), dvs inte brinna.

DETTA är verkligheten:

50% chans
Begränsa uppvärmningen till max 1,5°C

Kolbudget: Vi kan förbränna ca 800 miljarder ton fossilt kol (olja/kol/naturgas)

620 miljarder ton redan utsläppt

180 miljarder ton kvar att dela på...

✓ Vem ska få smaka?
✓ Vem skall gräva upp det?
✓ Hur ska vi förhindra ytterligare utvinning?

1 flaska = 100 miljarder ton kol

MartinHedberg.se

Och klimatfrågan är bara ett av flera svåra problem:

Klimat

Fosfor & Kväve

Kemiska föroreningar

Markanvändning

Färskvatten

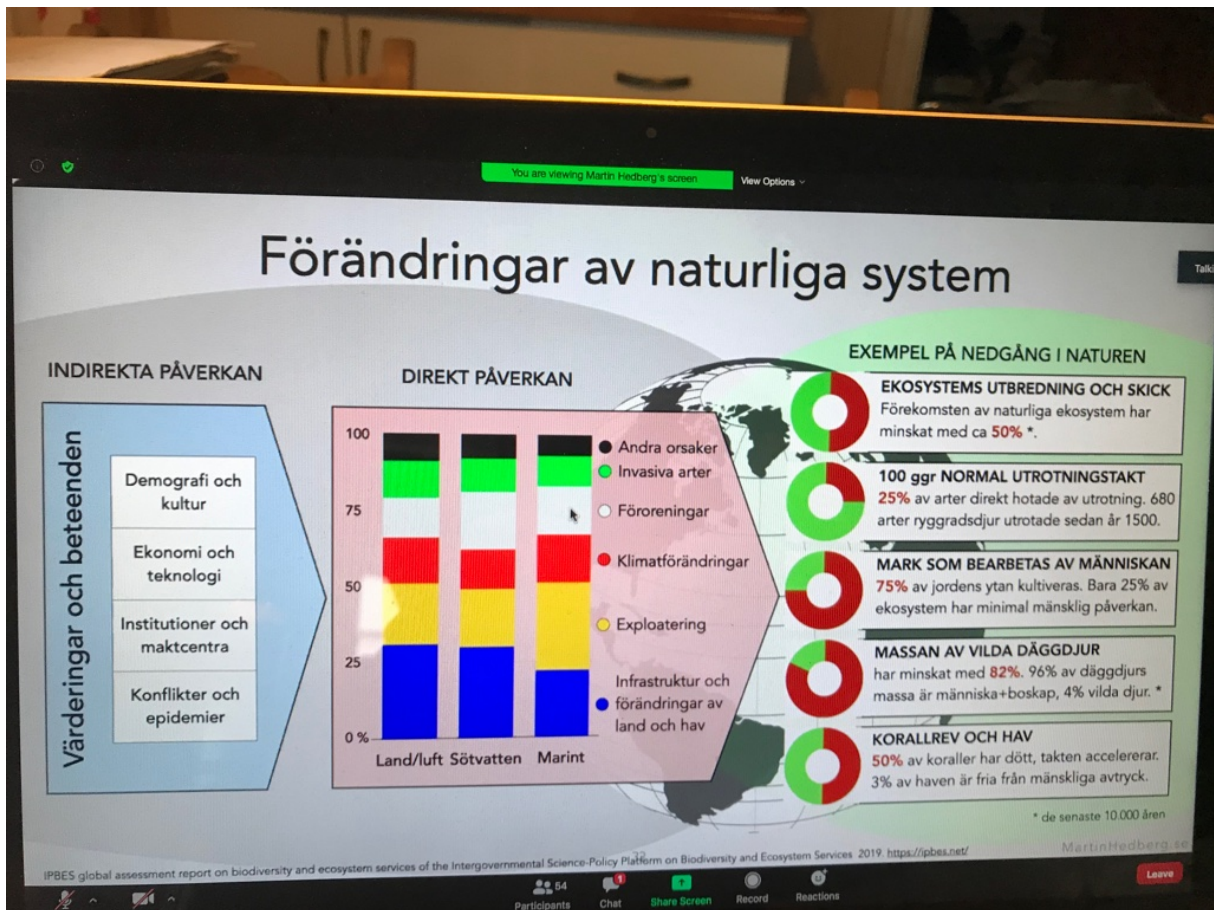
Försurning av hav

Ozon

Aerosoler

martinhedberg.se

Sedan följde lite mer filosofiska utläggningar, något svårare att sammanfatta, men ett citat av Bert Bolin, den internationellt kände svenske meteorologen, som var med om att starta IPCC:

Klimatförändringar handlar om moral !

- koppla till "Värderingar och beteenden" i figuren!
- dvs problemen är i grunden inte naturvetenskapliga....

Samt någon/vem?/:

Vad är det viktigaste du kan göra som enskild?

Sluta vara enskild!

- Dvs samarbeta!

/ Jan Herrmann